

Прочети внимателно текста.

Вечерята привършиха тихо и бързо, дигнаха трапезата и сега цялата Стоянова челяд очакваше нещо - дошъл бе такъв необикновен гост и така ли ще си отиде, така ли ще свърши всичко? Те чакаха рилският монах да каже нещо, което ще се запомни завинаги, да направи нещо, което никой не може да направи. А монахът знаеше какво очакваха тия люде от него, защото му се струваше, че ги позна, че погледът му проникваше в душите им, дето дремеха дълбоко още непробудени, незнайни сили. Лазар, по-малкият Стоянов син, не сваляше поглед от монаха и всяка дума на рилеца падаше като огнена капка направо в сърцето му. Пламенните слова на монаха бързо завладяха ума и цялата му душа на момчето.

- Всяко знание е богатство, но когато е знание лъжливо, то е отрова за душата. Фанариотските книги и учители ти внушават, че няма по-велики от тях, но забулват в лъжа и забрава величието на собствения твой народ, за да ни смесят със своето стадо и то ще стане по-многобройно с нас. Отвори очите си, дете, пази се от чужди заблуди, познай себе си и своя народ. Орелът лети към небето със свободни крила, а нашите крила са скованы и трябва да пречистим сърцата си от вражка, гибелна отрова.

Султана седеше встради с подвити нозе, загледана пред себе си. Що говори той калугер - мислеше си тя, - влязъл така внезапно в дома ми?

- Човек не бива и не може да живее само за себе си - чу тя наново гласа на монаха и го погледна. Очите му горяха със силен блясък, той продължи: - Имаме свой дом и своя челяд, но имаме и свой народ и колкото сме слаби сами, толкова сме силни всички заедно, братя по кръв и по вяра. ...

Не можа да заспи Лазар тази вечер. Тежки железни чукове бълскаха и кънтяха в гърдите му, ковяха гореща, разжарена мед: "Ние сме многоброян народ! Залив от безбрежно славянско море! Но сме прости и невежи, и роби, та дори и словото божие ни е тъмно, защото го чуваме на чужд нам език! Ти си вкусил от чуждата отрова! Фанариотите ни заблуждават! Отвори очите си!..." Дълго седя Лазар Стоянов в леглото с напрегнат до болка поглед в тъмнината. И кой знай по кое време беше през нощта, той задърпа брата си, който спеше до него:

- И аз ще стана калугер! Ще ида в Рила-манастир. ...

Кочо веднага се събуди: "Още ли не спиш?... Утре работа ни чака."

Утихна домът на майстор Стоян Глаушев, ала досегашният покой в той дом беше нарушен и започваше в него нов живот.

(По Димитър Талев)

№	Тестови задачи	Точки	Точки
1.	<p>Отговори с ДА или НЕ на следните твърдения, като заградиш в кръгче вярното.</p> <p>Монахът каза, че има свой дом и деца. ДА/НЕ Султана с възторг посреща речите на рилския монах. ДА/НЕ По-малкият син на Стоян и Султана иска да стане калугер. ДА/НЕ Монахът говори за опасността българите да се асимилират. ДА/НЕ Лазар заспа много късно през нощта. ДА/НЕ</p>	L012345	L012345
2.	<p>Открий в текста и запиши 5 израза (изречения), с които авторът описва или характеризира как рилският монах впечатли Лазар.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L012345	L012345
3.	<p>Открий в текста четири израза, в които има думи, употребени в преносно значение и ги запиши.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L01234	L01234
4.	<p>Открий в текста и запиши контекстуалните синоними на следните думи.</p> <p>Монах _____ Многочислен _____ Спяха _____ Лъжа _____</p>	L01234	L01234
5.	<p>Тълкувай значението на следните изрази в изреченията от текста.</p> <p>Не сваляше поглед.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <p>Думите завладяха ума и цялата му душа на момчето.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <p>Братя по кръв и по вяра.</p> <hr/> <hr/> <hr/>	L0123 L0123	L0123 L0123

6.	<p>Кой от дадените варианти отразява смысла на това изречение в текста. Загради съответната буква.</p> <p>Лазар задърпа брата си, който спеше до него: «Кочо, и аз ще стана калугер! Ще ида в Рила-манастир». ...</p> <p>A. Лазар споделя на брат си какво ще прави той. B. Лазар подсеща брат си какво да прави той. C. Лазар дърпа брат си какво да прави той. D. Лазар събужда брат си, за да му каже идеята за бъдещето си.</p>	L01	L01
7.	<p>Загради буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът?</p> <p>A. повествование и описание; B. повествование и разсъждение; C. повествование; D. разсъждение и описание.</p>	L01	L01
8.	<p>Озаглави текста, като назовеш темата му, и запиши заглавието.</p> <hr/> <hr/>	L012	L012
9.	<p>Формулирай и запиши основната мисъл на този фрагмент.</p> <hr/> <hr/> <hr/>	L01 L01 L01 L01 L01	L01 L01 L01 L01 L01
10.	<p>С 4 - 6 изречения напиши "Как, според тебе, характеризира монаха речта му" ? Назови 3 характеристики на героя, проявени чрез речта, и ги аргументирай.</p> <hr/>	L01 L01 L01 L0234	L01 L01 L01 L01 L0234

11.	<p>Състави и запиши 3 /три/ изречения, като употребиши думата „чист“ в различни значения /можеш да промениш формата на думата – род и число.</p> <hr/>	L0123 L01 L0123	L0123 L01 L0123
12.	<p>Открий в текста и запиши по един пример на следните глаголни времена: Бъдеще _____ Минало свършено _____ Минало несвършено _____ Минало предварително _____</p>	L01234	L01234
13.	<p>Трансформирай следния текст от изявително в преизказно наклонение: Не можа да заспи Лазар тази вечер. Тежки железни чукове бълскаха и кънтяха в гърдите му.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L0123	L0123
14.	<p>Препиши откъса от ученическия преразказ, като редактираш всички правописни и пунктуационни грешки: А монаха чувстваше, че погледа му проникваше в тяхнити души, дето заспали далбоко оште непробудените им сили.</p> <hr/>	L012345 6	L012345 6

15.	<p>Прочети изречението и запиши верните твърдения от дадените в скобите:</p> <p>Те чакаха рилският монах да каже нещо, което ще се запомни завинаги и да направи нещо, което никой не може да направи. Това изречение е _____ (сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено) и се състои от _____ (две, три, четири, пет, шест) прости изречения.</p>	L01 L01	L01 L01										
16.	<p>Обясни пунктуацията, като заградиш съответната буква с верен отговор: Лазар, по-малкият Стоянов син, не сваляше поглед от монаха.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2 запетай отделят еднородните части в просто изречение; 2. 2 запетай отделят обособената част в просто изречение; 3. 1 запетая отделя еднородните части, а 1 запетая отделя частите на сложното изречение; 4. 2 запетай отделят вметната дума в просто изречение. 	L02	L02										
17.	<p>Съедини със стрелки героя и съответната творба.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tbody> <tr> <td style="width: 40%;">Рада</td> <td style="width: 60%;">„Кошута“</td> </tr> <tr> <td>Екатерина</td> <td>„Изворът на Белоногата“</td> </tr> <tr> <td>Гергана</td> <td>„По жицата“</td> </tr> <tr> <td>Стеван</td> <td>„Железният светилник“</td> </tr> <tr> <td>Гунчо</td> <td>„Шибил“</td> </tr> </tbody> </table>	Рада	„Кошута“	Екатерина	„Изворът на Белоногата“	Гергана	„По жицата“	Стеван	„Железният светилник“	Гунчо	„Шибил“	L012345	L012345
Рада	„Кошута“												
Екатерина	„Изворът на Белоногата“												
Гергана	„По жицата“												
Стеван	„Железният светилник“												
Гунчо	„Шибил“												
18.	<p>Запиши имената на 3 героини от българската литература, които представят идеала на българката, като посочиш заглавието на творбата и нейния автор.</p> <p>1. _____ _____ _____</p> <p>2. _____ _____ _____</p> <p>3. _____ _____</p>	L0123 L0123 L0123	L0123 L0123 L0123										
19.	<p>Назови четири имена на български будители, които са били свещеннослужители.</p> <p>_____ _____ _____</p>	L01234	L01234										

20.	<p>Състави текст разсъждение (6 - 7 изречения), в който да изразиш своето аргументирано мнение относно въпроса <i>Дали днес Словото губи значението и силата си?</i>, като го защитиш с 3 аргумента.</p> <hr/>	L012 L01 L0123 L01 L01 L01	L012 L01 L0123 L01 L01 L01
-----	---	---	---